

2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ

Údaje o ekonomické aktivitě obyvatelstva, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil³ (VŠPS).

Dlouhodobě se trvale zvyšuje počet ekonomicky neaktivních, především důchodců.

Populaci starší 15 let tvořilo v roce 2011 necelých 546 tis. osob, z toho ekonomicky aktivních bylo zhruba 59 % a ekonomicky neaktivních 41 %. Dlouhodobě se počet obyvatel nad 15 let zvyšuje; změny ve věkové struktuře ve prospěch vyšších (resp. nejvyšších) věkových kategorií se promítají do rostoucího počtu ekonomicky neaktivních, především důchodců, zatímco počet ekonomicky aktivních kolísá.

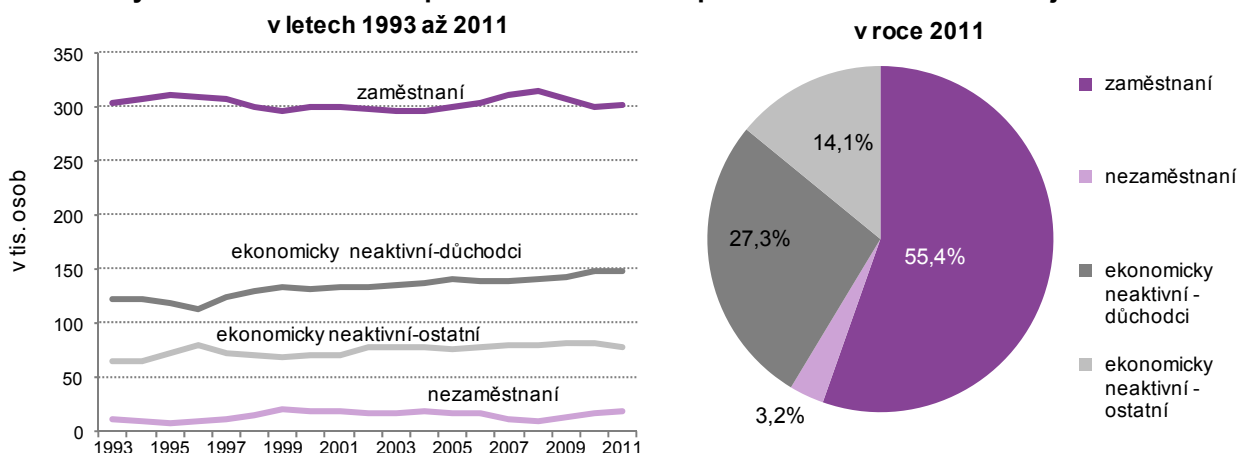
Pokles ekonomiky byl provázen snížením pracovní síly, zejména ve skupině zaměstnaných.

Kromě demografických vlivů se ve vývoji posledních let projevila i ekonomická krize. Došlo ke zvýšení počtu ekonomicky neaktivních (mezi rokem 2008 a rokem 2010 o 8,3 tis. osob) především důchodců. To se promítlo ve snížení pracovní síly (o 6,4 tis. osob); poněkud se změnilo i využití pracovní síly. V letech 2009 a 2010 klesaly počty zaměstnaných o 2 %, naopak počty nezaměstnaných vzrostly za tyto dva roky téměř na dvojnásobek.

V roce 2011 již počty zaměstnaných mírně rostly...

V roce 2011 se objem pracovních sil naopak zvýšil: vzrostl počet zaměstnaných, a pokračoval rovněž mírný růst počtu nezaměstnaných. Ve skupině ekonomicky neaktivních dále rostl počet důchodců (tvoří již dvě třetiny z ekonomicky neaktivních), avšak počet ostatních ekonomicky neaktivních zaznamenal pokles vlivem meziročního snížení počtu žáků a studentů.

Graf 15 Obyvatelstvo starší 15 let podle ekonomického postavení v Jihočeském kraji

... a míra ekonomické aktivity se poněkud zvýšila.

Míra ekonomické aktivity⁴, která v letech 2008–2010 klesala, se v roce 2011 meziročně poněkud zvýšila. Nedosáhla sice hodnoty roku 2009, ale dostala se opět nad republikový průměr, pod který vůbec poprvé spadla v roce 2010.

V populaci osob ve věku nad 15 let se zvyšuje počet seniorů a klesá počet osob mladších 30 let.

Zvyšování počtu obyvatel starších 15 let představovalo v letech 2006–2011 zhruba 2 %. Vzrostl především počet osob ve věku 60 a více let (o 17 %), zvláště ekonomicky neaktivních – důchodců. U osob produktivního věku rostly nejvíce počty v kategorii 30–44 let (o 7 %), kde se jednalo jak o ekonomicky aktivní, tak neaktivní (rodičovská dovolená v souvislosti s odkládáním mateřství do pozdějšího věku). Na druhou stranu se snížil počet osob ve věku 15–29 let (o 10 %), a to jak mezi zaměstnanými, tak mezi ekonomicky neaktivními (především žáky a studenty).

Dlouhodobě se zvyšuje míra ekonomické aktivity osob ve věku 55-64 let

Tyto změny jsou jednak odrazem demografického vývoje, souvisejí však také se změnami v míře ekonomické aktivity podle věku. Nejvýraznější z nich jsou pokles ekonomické aktivity u nejmladších věkových kategorií z důvodu prodlužující se přípravy na povolání a nárůst ekonomické aktivity osob ve věku 55–64 let vlivem prodlužování věku pro odchod do důchodu.

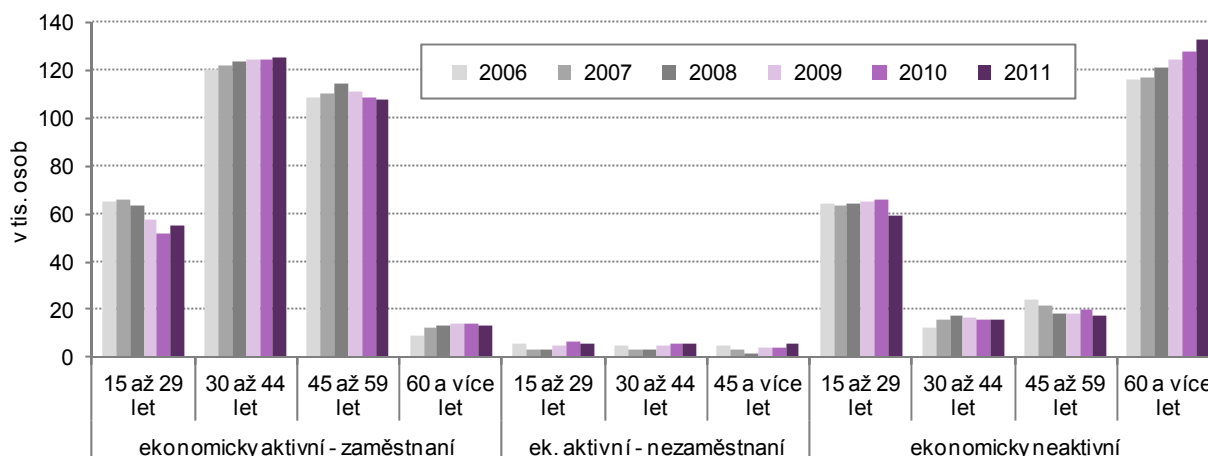
³ Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) je organizováno od roku 1993, řídí se definicemi a doporučeními Mezinárodní organizace práce (ILO), respektuje obsahovou náplň celoevropského šetření Labour Force Survey a jeho data jsou mezinárodně srovnatelná.

⁴ Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl osob zaměstnaných a takových nezaměstnaných, kteří aktivně hledají práci a jsou schopni k nástupu do práce okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů, na celkovém počtu obyvatel. Tento ukazatel se počítá pouze za osoby patnáctileté a starší.

a snižuje se míra ekonomické aktivity nejmladších.

V roce 2011 došlo k přerušení či narušení těchto trendů; v nejmladších věkových kategoriích se ekonomická aktivita zvýšila (a snížil se počet ekonomicky neaktivních) a ve skupině nad 60 let míra ekonomické aktivity klesla, pravděpodobně také vlivem předčasných odchodů do důchodu.

Graf 16 Obyvatelstvo Jihočeského kraje starší 15 let podle ekonomické aktivity a věku

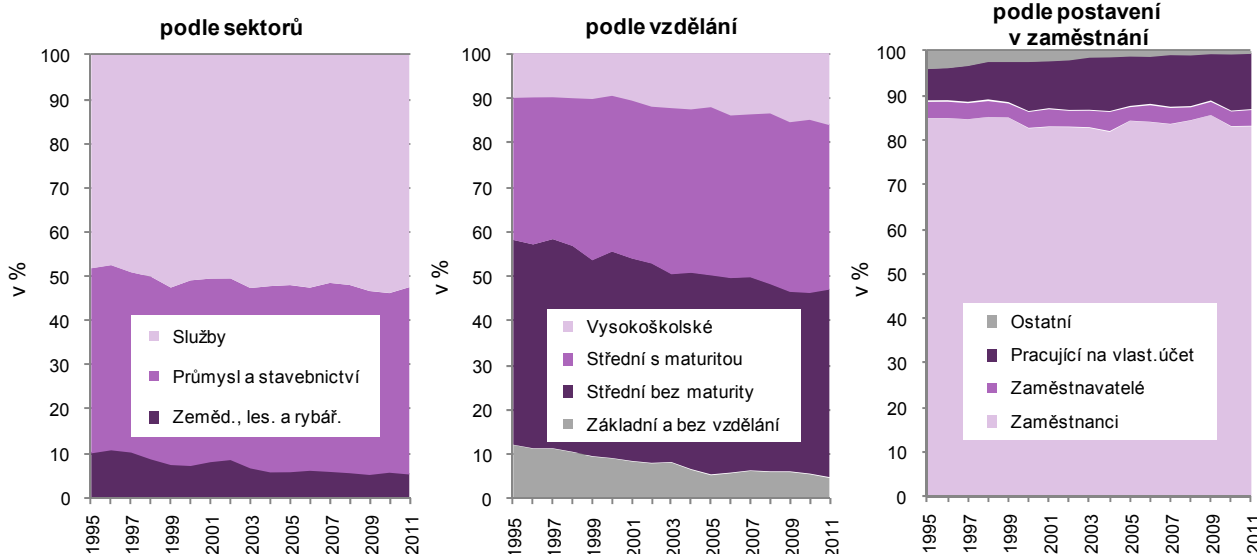
Mezi zaměstnanými se dlouhodobě snižuje podíl primárního sektoru, podíl zaměstnanců s nižším vzděláním...

Počet zaměstnaných, kteří tvoří největší část obyvatel nad 15 let, dlouhodobě kolísá. V jejich struktuře se přitom snižuje podíl osob do 30 let a naopak se zvyšuje podíl osob ve věku 45–59 let. Ve struktuře podle sektorů klesá podíl primárního sektoru a naopak se zvyšuje podíl sekundárního a terciárního sektoru. Růst vzdělanosti se promítá do rostoucího podílu osob s vyšším vzděláním. Ekonomický pokles se v letech 2009 a 2010 projevil hlubším poklesem počtu zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity. V roce 2011 poklesl rovněž počet zaměstnaných s maturitou, na druhou stranu se zvýšil počet osob s vysokoškolským vzděláním.

a podíl osob - členů produkčních družstev a v posledních letech i zaměstnanců.

Pokud jde o vývoj zaměstnanosti podle postavení v zaměstnání, zvýšil se v delším časovém horizontu počet podnikatelů pracujících na vlastní účet na úkor členů produkčních družstev (v grafu zahrnuti v ostatních). Ekonomický pokles posledních let se projevil ve snížení podílu zaměstnanců a na druhé straně zvýšení podílu podnikatelů, pracujících na vlastní účet i zaměstnavatelů.

Graf 17 Zaměstnaní v Jihočeském kraji podle sektorů, vzdělání a postavení v zaměstnání

V době hospodářské prosperity počty zaměstnaných cizinců rostly, v roce 2009 jejich

V kontextu se zaměstnanými je třeba zmínit úlohu cizinců na trhu práce. Příznivá hospodářská situace vedla v kraji stejně jako v celé ČR ke zvyšování počtu zaměstnaných cizinců. Ale v roce 2009 se v souvislosti s ekonomickým poklesem počet zaměstnaných cizinců evidovaných úřady práce snížil o třetinu. Počet cizinců

počty prudce klesly.

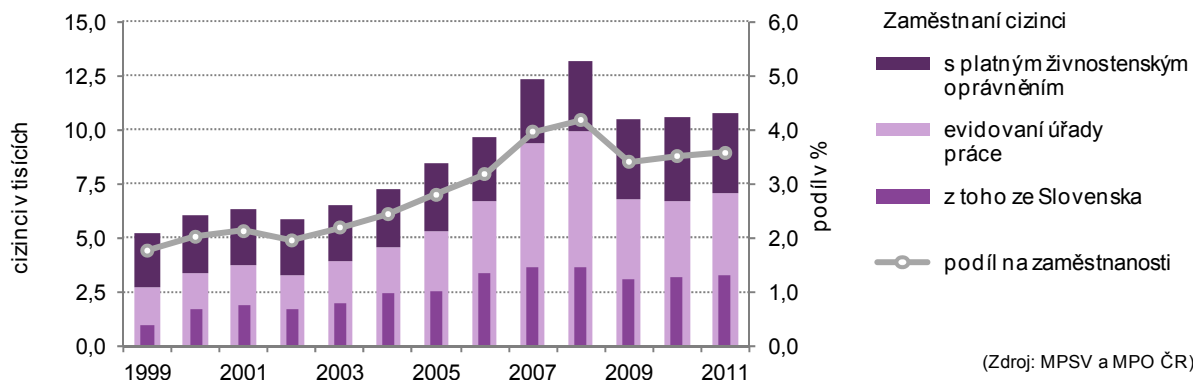
s živnostenským oprávněním se i přes ekonomický pokles pozvolna zvyšoval ještě v dalších dvou letech, a snížil se až v roce 2011. Tou dobou se ale počty zaměstnaných cizinců evidovaných úřady práce již meziročně zvýšily.

Koncem roku 2011 je v kraji zaměstnáno asi 11 tisíc cizinců.

V kraji bylo koncem roku 2011 zaměstnáno 10,8 tis. cizinců. Úřad práce eviduje 7,1 tis. zaměstnaných cizinců, z nich téměř 60 % pracuje ve zpracovatelském průmyslu a téměř 10 % ve stavebnictví. Z hlediska země původu je mezi zaměstnanými cizinci nejvíc osob ze Slovenska – téměř 50 %, mezi cizinci s platným živnostenským listem je nejvíc osob z Vietnamu (37 %) a Ukrajiny (31 %).

V mezikrajovém srovnání má Jihočeský kraj pátý nejnižší podíl cizinců na zaměstnanosti; nižší podíl mají pouze moravské kraje s výjimkou Jihomoravského a kraj Vysočina. Nejvíce cizinců je zaměstnáno v Praze a Středočeském kraji.

Graf 18 Cizinci k 31. 12. v Jihočeském kraji

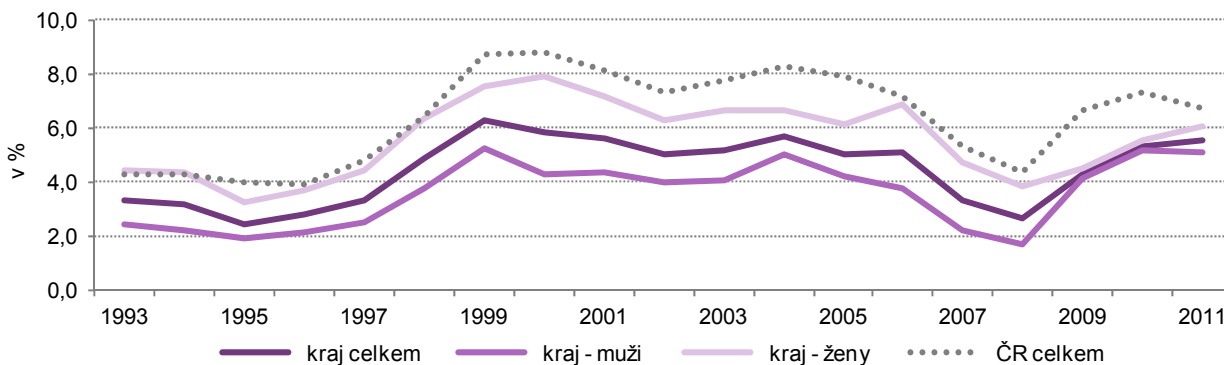
Počet nezaměstnaných se v letech 2009 a 2010 zdvojnásobil, v roce 2011 nezaměstnanost v kraji ještě mírně rostla na rozdíl od většiny ostatních krajů.

V následujícím textu se vracíme k výsledkům VŠPS. Druhou skupinu ekonomicky aktivních představují nezaměstnaní. Po roce 2008 počty nezaměstnaných značně vzrostly; mezi kraji ČR nejvyšší nárůst nezaměstnanosti zaznamenaly kraje s podprůměrnou mírou nezaměstnanosti (s výjimkou Plzeňského), mezi které patří i Jihočeský kraj. Během dvou let se v nich počet nezaměstnaných zdvojnásobil. V roce 2011 se již počty nezaměstnaných v ČR snížily, poklesly v 11 krajích; Jihočeský kraj však ještě zaznamenal mírné zvýšení.

V roce 2011 se nezaměstnanost žen na rozdíl od mužů zvýšila.

V kraji v letech 2009 a 2010 strmě vzrostla především nezaměstnanost mužů (za dva roky na trojnásobek), zatímco obecná míra nezaměstnanosti žen se zvyšovala pomaleji (za dva roky o necelou polovinu), takže obě hodnoty se přiblížily. V roce 2011 se již obecná míra nezaměstnanosti mužů snížila, u žen však ještě rostla. V souhrnu se obecná míra nezaměstnanosti v kraji na rozdíl od celorepublikových výsledků mírně zvýšila. Mezi kraji ČR zaznamenaly v roce 2011 mírné zvýšení obecné míry nezaměstnanosti kromě Jihočeského již jen kraj Liberecký a Královéhradecký.

Graf 19 Obecná míra nezaměstnanosti v Jihočeském kraji a ČR

Nezaměstnanost (z údajů MPSV):

Obdobné trendy ve vývoji nezaměstnanosti, který dokládají výsledky VŠPS, potvrzují i údaje z Ministerstva práce a sociálních věcí.

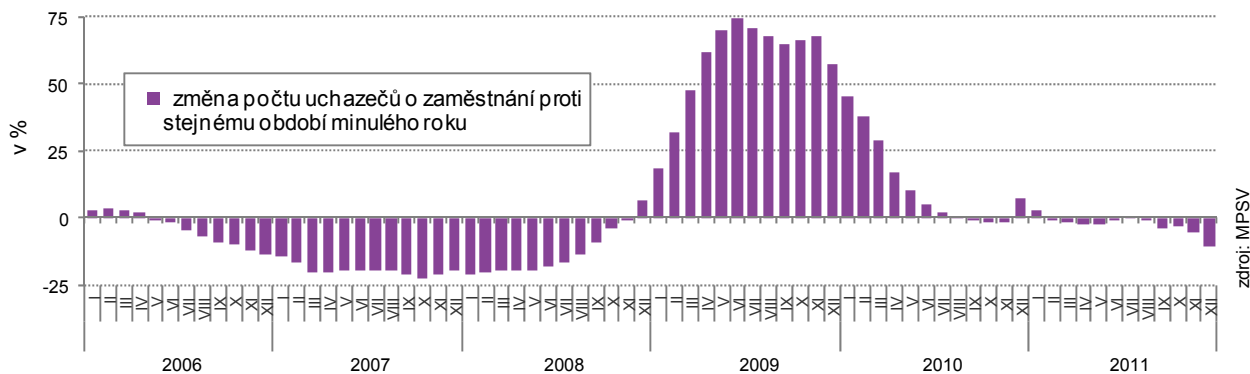
Počty uchazečů o práci se meziročně zvyšovaly do srpna 2010 a také na přelomu roku 2010/2011.

Počty uchazečů o práci se začaly meziročně zvyšovat⁵ na přelomu roku 2008 a 2009. V první polovině roku 2009 se nezaměstnanost prudce zvýšila, od dubna 2009 do ledna 2010 byly počty uchazečů meziročně vyšší o 50–75 %. Zvyšování nezaměstnanosti pokračovalo až do srpna 2010, ale již nebylo tak dramatické.

Od února 2011 se nezaměstnanost meziročně zvolna snižuje.

Po roce a třech čtvrtletích neustálého meziročního zvyšování počtu nezaměstnaných, došlo v září 2010 ke změně trendu – na meziroční pokles. Tento nový trend byl krátce přerušen na přelomu roku 2010 a 2011. V dalších měsících od února 2011 (s výjimkou července 2011) se již počty nezaměstnaných meziročně nezvyšují, pokles je ale pozvolný. Od září 2011 je již meziroční pokles zřetelnější, v listopadu 5 % a v prosinci 10 %.

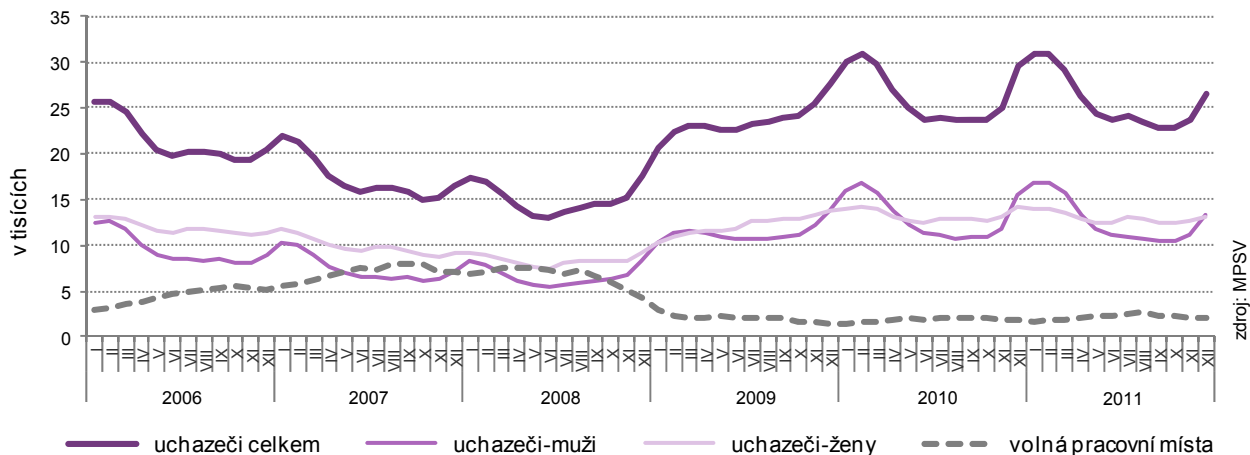
Graf 20 Meziroční změny v počtech uchazečů o zaměstnání v Jihočeském kraji

V roce 2010 došlo k obnovení cyklického vývoje nezaměstnanosti.

Z následujícího grafu je zřejmé, že v roce 2010 byl obnoven cyklický vývoj počtu žadatelů o práci, který je v posledních dvou letech charakteristický velkými výkyvy v nezaměstnanosti mezi zimním a letním obdobím. Tyto výkyvy jsou typické pro nezaměstnanost mužů. Rozdíly v nezaměstnanosti žen jsou během roku mělkí a křivka nezaměstnanosti má během roku dva „vrcholy“, větší je stejně jako u mužů v zimním období a menší je v prázdninových měsících, po ukončení školního roku.

Graf 21 Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa v Jihočeském kraji (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Již dva roky po sobě bylo v prosinci až dubnu mezi žadateli víc mužů než žen.

V rámci genderové struktury převažovaly mezi nezaměstnanými až do ledna 2009 ženy. V únoru a březnu 2009 bylo poprvé v Jihočeském kraji více uchazečů o práci než uchazeček. Od té doby jsme již dva roky za sebou zaznamenali v měsících prosinci–dubnu mezi nezaměstnanými více mužů než žen.

Nabídka volných pracovních míst je velmi nízká.

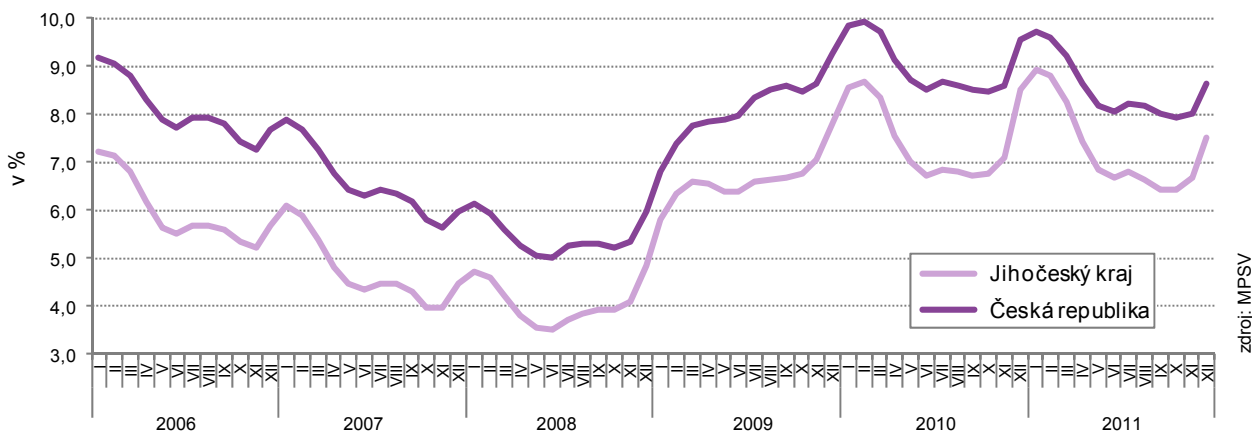
Koncem roku 2008 došlo spolu s rostoucím počtem uchazečů o zaměstnání na poptávkové straně trhu práce ke značnému úbytku počtu volných pracovních míst. Zatímco na jaře roku 2008 bylo v nabídce 7,5 tis. volných pracovních míst, koncem roku 2009 to bylo již jen 1,5 tis. V letech 2010 a 2011 nabídka volných míst kolísá v rozmezí od 1,5 tis. do 2,4 tis. míst.

⁵ Vývoj počtu uchazečů o práci je vzhledem k cyklickému vývoji nezaměstnanosti hodnocen na základě meziročních změn.

Koncem ledna a února 2011 v kraji zjištěna nevyšší míra registrované nezaměstnanosti.

Jihočeský kraj má ve srovnání s Českou republikou dlouhodobě nižší míru registrované nezaměstnanosti. Z průběhu křivek míry registrované nezaměstnanosti je patrné, že rozdíly mezi krajskou a republikovou nezaměstnaností se poněkud zmenšují. Na rozdíl od republikové nezaměstnanosti, která dosáhla nejvyšší hodnoty počátkem roku 2010, byla v Jihočeském kraji zjištěna historicky nejvyšší nezaměstnanost v lednu a únoru 2011 – 8,9 % a 8,8 %.

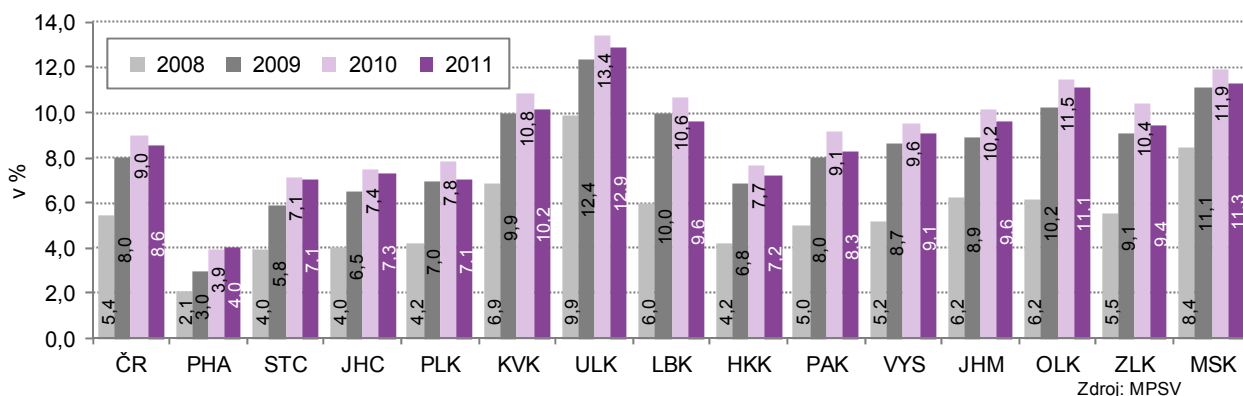
Graf 22 Míra registrované nezaměstnanosti v Jihočeském kraji a ČR
(stav ke konci jednotlivých měsíců)

Průměrná míra registrované nezaměstnanosti v kraji mírně klesla, v pořadí krajů klesl kraj ze třetího na páté místo.

Průměrná míra registrované nezaměstnanosti činila v roce 2006 v Jihočeském kraji 6,0 %, během následujících dvou let klesla na 4,0 % a v letech 2009 a 2010 se zvyšovala. Ve všech krajích ČR byly trendy obdobné. V roce 2011 ve většině krajů průměrná míra registrované nezaměstnanosti proti roku 2010 klesla, pouze v krajích s nejnižší nezaměstnaností to tak úplně neplatí. V Praze, s nejnižší nezaměstnaností, se mírně zvýšila a ve Středočeském kraji, který měl do té doby druhou nejnižší nezaměstnanost, stagnovala, takže se nyní dělí o druhé místo s Plzeňským krajem. Ten zaznamenal mezi kraji nejhlubší pokles průměrné míry registrované nezaměstnanosti. V Jihočeském kraji, který měl v mezikrajském srovnání v letech 2007–2010 třetí nejnižší průměrnou míru nezaměstnanosti, klesla nezaměstnanost jen nepatrně, takže v pořadí krajů byl odsunut Plzeňským a Královéhradeckým krajem na páté místo.

Graf 23 Průměrná míra registrované nezaměstnanosti v krajích a České republice

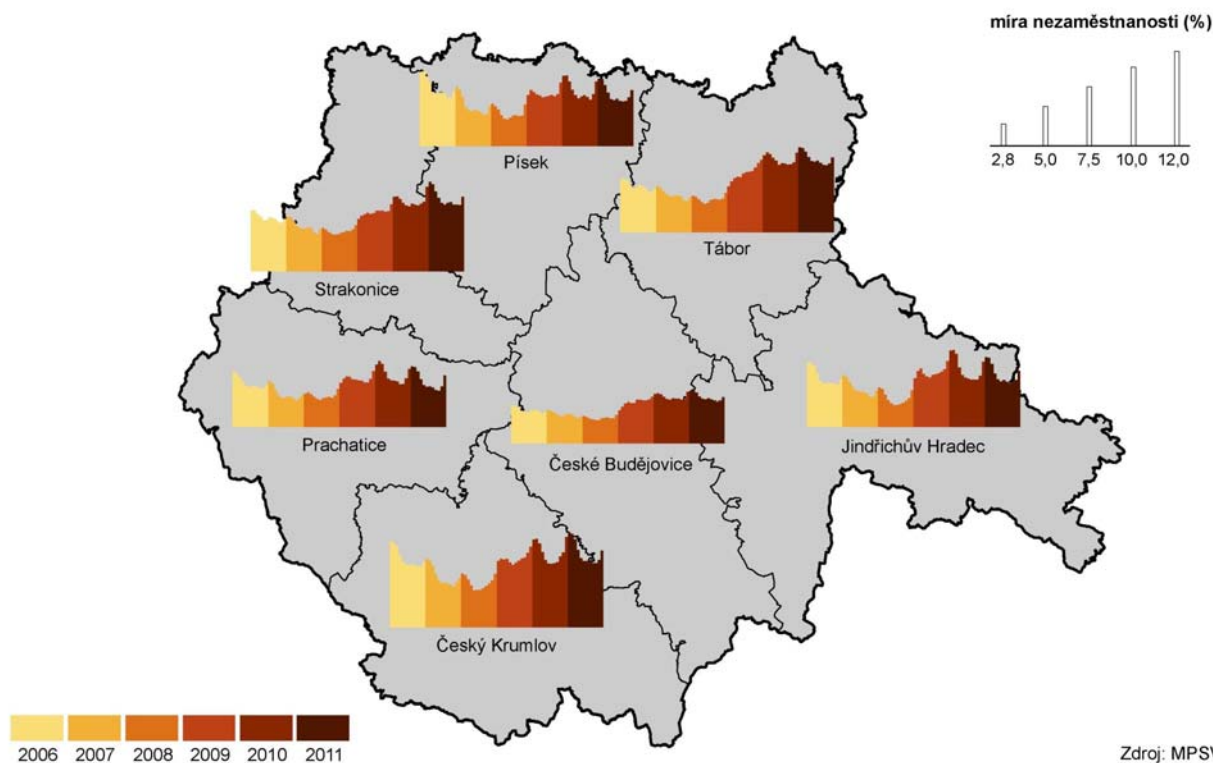

Mezi jihočeskými okresy má dlouhodobě nejnižší nezaměstnanost okres České Budějovice a nejvyšší Český Krumlov.

Mezi okresy Jihočeského kraje jsou v míře registrované nezaměstnanosti značné rozdíly a to jak v úrovni nezaměstnanosti, tak v projevech sezónnosti. Nejnižší nezaměstnanost s nejmenšími sezónními výkyvy je v okrese České Budějovice (ze 77 okresů ČR je v průměru osmá nejnižší) a naopak nejvyšší nezaměstnanost s největšími sezónními výkyvy má okres Český Krumlov (mezi okresy ČR se pohybuje v zimě kolem 50. místa, v létě se jeho umístění vylepšuje zpravidla o 20 míst).

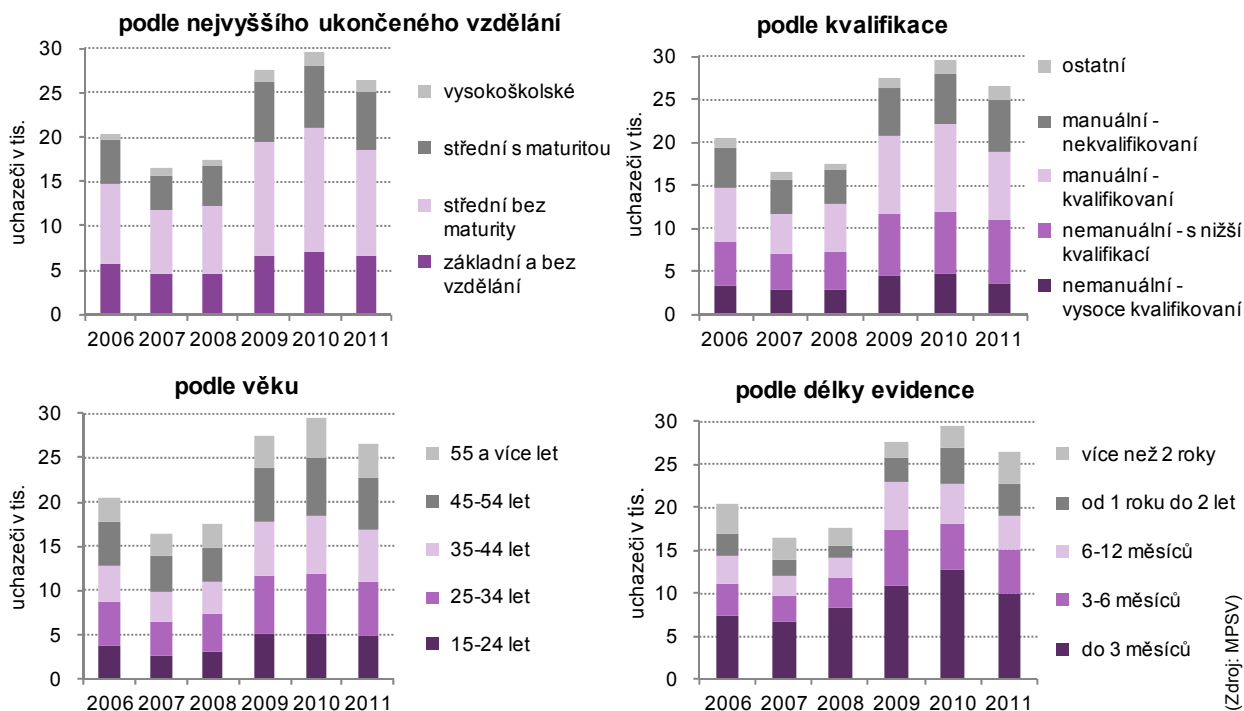
3. Míra registrované nezaměstnanosti v okresech Jihočeského kraje v letech 2006 až 2011 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Nezaměstnanost nejvíc vzrostla v okrese Tábor a nejméně v okrese Prachatice.

Ve všech okresech kraje došlo k nárůstu nezaměstnanosti, nejvíc v okrese Tábor, který se z okresu s druhou nejnižší nezaměstnaností v kraji na začátku roku 2006 stal okresem s druhou nejvyšší nezaměstnaností (v roce 2010 a 2011). Naproti tomu relativně nejmenší změny v nezaměstnanosti zaznamenal okres Prachatice. V letech 2009–2010 měl druhou nejnižší nezaměstnanost z jihočeských okresů a v roce 2011 se dělí o první místo s okresem České Budějovice (mezi okresy ČR má v roce 2011 v průměru šestou nejnižší nezaměstnanost).

Graf 24 Uchazeči o zaměstnání podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Jihočeském kraji (stav k 31. 12.)

Počet uchazečů o zaměstnání je koncem roku 2011 o 10 % nižší, ale počet uchazečů s VŠ vzděláním stagnuje. Mezi nezaměstnanými je nejvíc osob se středním vzděláním bez maturity a manuálně pracujících.

Ekonomický pokles vedl k nárůstu počtu uchazečů, kteří jsou v evidencích úřadů práce déle.

Dlouhodobá nezaměstnanost v kraji je nejvyšší za 12 let, mezi kraji je přitom třetí nejnižší.

S nárokem na podporu je 8 400 osob.

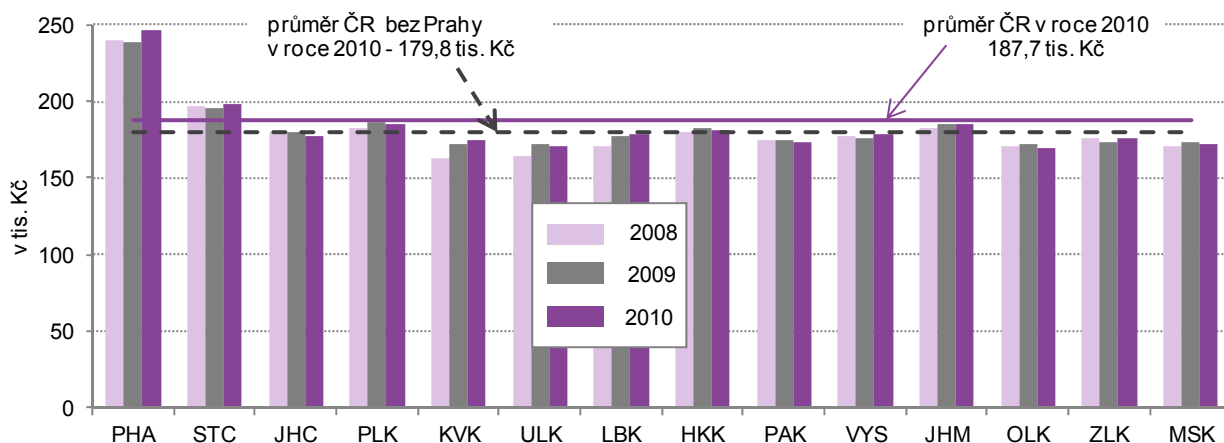
K 31. 12. 2011 bylo na úřadech práce v kraji registrováno 26 tis. uchazečů o zaměstnání, což je ve srovnání s koncem roku 2010 o 10 % méně (3 tis. uchazečů). Mezi nezaměstnanými je nejvíc středoškoláků bez maturity a vyučených (45 %), z hlediska kvalifikace převládají pracující manuálně (52 %), poměrně vysoké zastoupení mají rovněž nemanuální s nižší kvalifikací (téměř 30 %). V době ekonomické recese se právě z těchto kategorií rekrutovali nezaměstnaní nejčastěji. Přestože se koncem roku 2011 počet nezaměstnaných meziročně snížil, nedotklo se toto snížení uchazečů s vysokoškolským vzděláním, jejich počet stagnoval. Zastoupení nezaměstnaných podle věkových kategorií je poměrně vyrovnané. Průměrný věk nezaměstnaného je 39 let.

Z hlediska délky evidence je nejvíc nezaměstnaných v evidenci méně než 3 měsíce. Vlivem poklesu ekonomiky se však po roce 2008 významně zvýšil počet i podíl uchazečů evidovaných déle. Koncem roku 2009 vzrostl (ve srovnání s koncem roku 2008) především počet uchazečů s délkou evidence 6–12 měsíců o 150 % a koncem roku 2010 uchazečů s evidencí nad 1 rok o 50 %. Koncem roku 2011 se ve srovnání s koncem roku 2010 zvýšil počet uchazečů evidovaných déle než 2 roky o 40 %, v ostatních kategoriích počty nezaměstnaných klesly, klesl tedy i počet uchazečů s evidencí od 1 roku do 2 let.

K 31. 12. 2011 tvoří dlouhodobě nezaměstnaní 28 % z celkového počtu nezaměstnaných a jejich podíl na pracovní síle je 2,2 %. Tento ukazatel, nazývaný dlouhodobá nezaměstnanost, je nejvyšší za posledních 12 let. Problém dlouhodobé nezaměstnanosti řeší všechny kraje. Vzhledem k tomu, že Jihočeský kraj má v mezikrajovém srovnání relativně nízkou míru registrované nezaměstnanosti, má i nízkou míru dlouhodobé nezaměstnanosti – mezi kraji třetí nejnižší (nižší má Praha a Královéhradecký kraj).

S vývojem počtu nezaměstnaných, kteří jsou v evidenci kratší dobu, koresponduje i vývoj počtu uchazečů s nárokem na podporu v nezaměstnanosti. Zatímco koncem roku 2008 měla nárok na podporu téměř polovina uchazečů, koncem roku 2011 to byla necelá třetina. Výše průměrné měsíční podpory v nezaměstnanosti v roce 2011 činila 5 522 Kč, ve srovnání s rokem 2010 je poněkud nižší.

Graf 25 Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v krajích ČR

Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v roce 2010 poprvé v historii klesl.

Čistý disponibilní důchod domácností⁶ (ČDDD) kraje na obyvatele zastavil v době ekonomické recese svůj růst a v roce 2010 dokonce poprvé v historii poklesl. Zatímco v letech 2003–2008 byly jeho meziroční přírůstky v kraji zhruba 5–8 %, v roce 2009 stagnoval a v roce 2010 klesl o téměř 2 %. Pokles ČDDD na obyvatele zaznamenala v roce 2010 polovina krajů ČR. Jihočeský kraj se hodnotou ukazatele obvykle mezi kraji řadí na 5. až 6. místo, ale v roce 2010 mu patřilo až místo osmé. Průměrnou hodnotu za mimopražské kraje obvykle překračoval, v roce 2010 mu však do ní chybělo 1,5 %.

⁶ Čistý disponibilní důchod domácností (makroekonomický agregát) je ve zjednodušeném vyjádření tvořen čistými mzdami a platy, sociálními dávkami a ostatními důchody, provozním přebytkem drobných podnikatelů a klasických domácností, snížený o běžné daně.

Výběrové šetření mezd⁷

V tomto materiálu jsou použity údaje o mzdách z výběrového šetření mezd. Vzhledem k tomu že toto zjišťování do roku 2010 nezahrnovalo malé ekonomické subjekty do 10 zaměstnanců, zatímco v roce 2011 již zahrnuty byly, nelze srovnávat vývoj mezd mezi rokem 2010 a 2011. Dynamiku mezd můžeme hodnotit pouze do roku 2010, údaje roku 2011 lze využít pro mezikrajové srovnání.

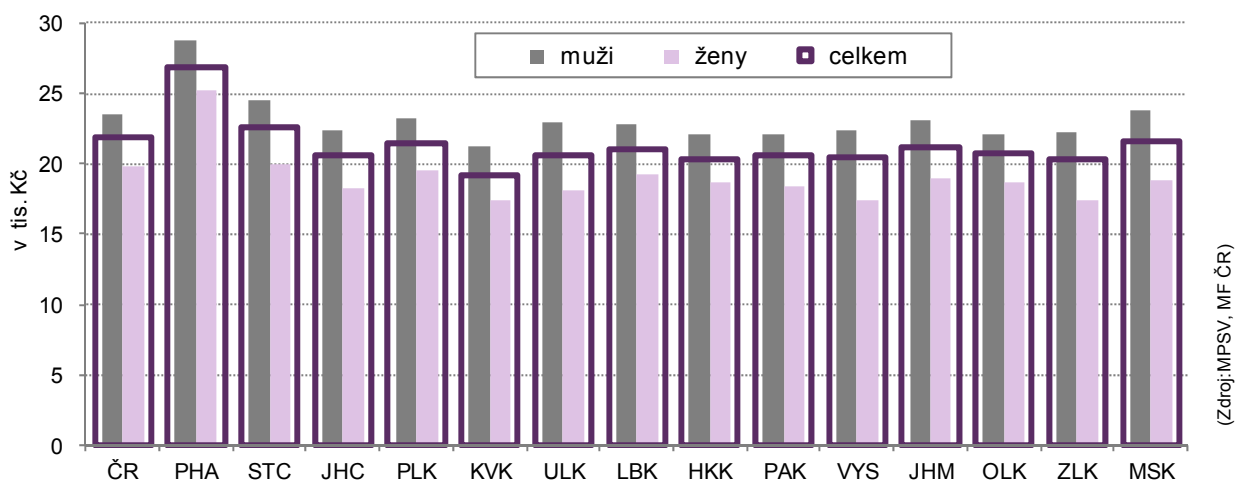
Do roku 2008 se mzdy zvyšovaly, v roce 2009 stagnovaly a v roce 2010 mírně rostly.

Mzdy mužů i žen se zvyšovaly do roku 2008. V roce 2009 již průměrná mzda mužů stagnovala a medián jejich mezd dokonce klesl, zatímco v případě žen byl zaznamenán ještě nepatrný růst. V roce 2010 již mzdy i jejich medián rostly u mužů i žen meziročně o 2 %.

Rozdíly ve mzdách mezi muži a ženami se zvýšily.

Ve srovnání s rokem 2006 byly průměrné mzdy roku 2010 zhruba o 17 % vyšší, mzdový medián byl vyšší o 14 %. Mzdy mužů rostly poněkud rychleji než mzdy žen. Průměrná mzda i medián mezd u žen dosahují v roce 2010 zhruba 80 % mzdy mužů. (Na základě těchto výsledků však nemůžeme říci, že práce žen je placená hůř, spíše platí, že ženy vykonávají hůře placenou práci.)

Graf 26 Medián mezd v krajích ČR v roce 2011

(Zdroj: MPSV, MF ČR)

Průměrný mzdový medián ČR překračuje Praha a Středočeský kraj, u mužů i kraj Moravskoslezský.

Z mezikrajového srovnání je patrné, že nejvyšší mzdy jsou v Praze, když překračují medián mezd ČR o více než 20 % a průměrnou mzdu ČR o 30 %. Středočeský kraj, který má druhé nejvyšší mzdy, překračuje republikový medián mezd u mužů o 4 %, u žen o 1 %, průměrnou mzdu ČR dosahuje v případě mužů, ale v případě žen je pod průměrem. Mzdový medián ČR překročili také muži v Moravskoslezském kraji.

Jihočeský kraj má osmý nejvyšší medián mužů a desátý nejvyšší medián žen.

Další kraje již průměru ani mediánu mezd za celou ČR nedosáhly. Jihočeský kraj v mezikrajovém srovnání dosáhl lepších výsledků u mužů než žen. Ze 14 krajů ČR má u mužů zjištěn osmý nejvyšší medián mezd a sedmou nejvyšší průměrnou hrubou mzdu, u žen je umístění o dvě příčky horší – desátý nejvyšší medián a devátá nejvyšší mzda. Nejnižší mzdy jsou v Karlovarském a Zlínském kraji.

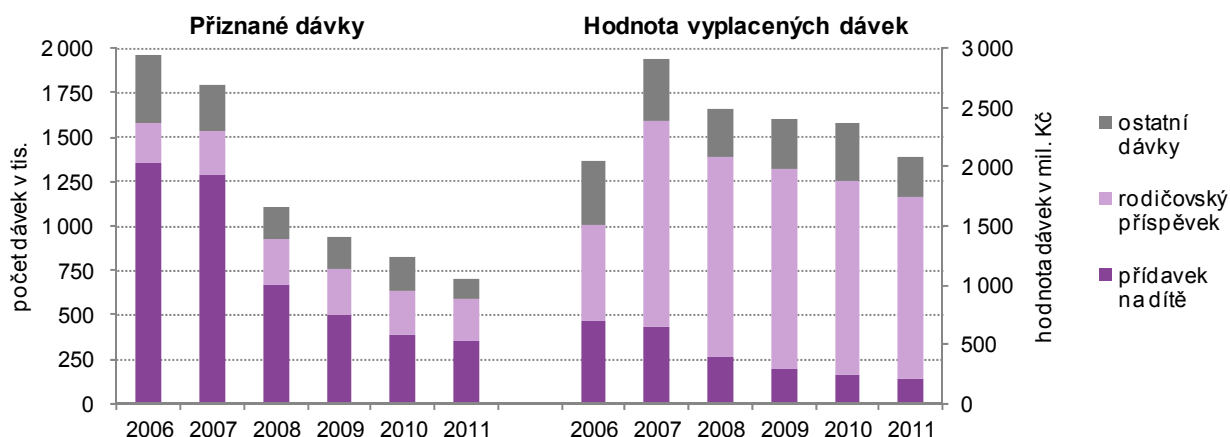
Vyplacené dávky státní sociální podpory klesly v letech 2007–2011 o 30 %.

Další část příjmů obyvatel tvoří dávky státní sociální podpory. Počet přiznaných dávek se každoročně snižuje, a to především vzhledem k systémovým změnám, zejména po roce 2007. V roce 2011 byl počet dávek ve srovnání s rokem 2007 nižší o 60 %; hodnota vyplacených dávek klesla o 30 % (k největšímu snížení dávek došlo v roce 2008) především vlivem poklesu vyplacených přídatků na děti za čtyři roky o dvě třetiny.

⁷ Výsledky výběrového šetření mezd na rozdíl od obvykle publikovaných dat nezahrnují zaměstnance nemocné, s neplacenou nepřítomností kratší než 4 týdny a s týdenním úvazkem kratším než 30 hodin. Vypočtené mzdy jsou tak vyšší a jsou zatíženy výběrovou chybou.

Graf 27 Přiznané dávky státní sociální podpory a hodnota vyplacených dávek v Jihočeském kraji

V přepočtu na obyvatele jsou nižší než průměr ČR.

Vyplacené dávky v přepočtu na obyvatele byly v Jihočeském kraji po celé sledované období o 2–5 % nižší než průměr ČR. Nejvyšší dávky jsou vypláceny v Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském kraji, naopak nejnižší byly vypláceny v kraji s nejvyššími příjmy – v Praze; v roce 2011 však mají v přepočtu na obyvatele nejnižší dávky kraje Plzeňský, Zlínský a Vysočina.

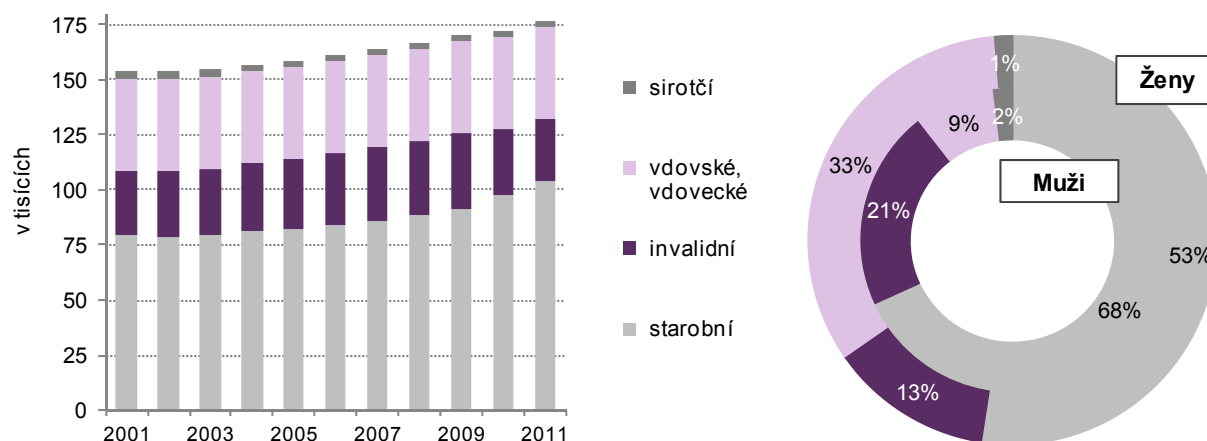
Počet příjemců důchodů vzrostl vlivem rostoucího počtu starobních důchodců.

Důchody jsou dalším a pro stále větší skupinu obyvatel často i základním zdrojem příjmů. Počet příjemců důchodů se od roku 2006 zvýšil o 9 % (15 tis.), když počty starobních důchodců vzrostly o 24 %, zatímco počty příjemců ostatních důchodů klesly. Počty starobních důchodců rostou po roce 2006 meziročně o 2–3 %. V roce 2010, kdy se novelou zákona mezi starobní důchodce začali převádět invalidní důchodci po dosažení 65 let věku, jejich nárůst představoval 7,4 %, v roce 2011 pak 5,7 % (nebyť změny zákona vzrostl by počet starobních důchodců v roce 2010 o 2,8 %, v roce 2011 ale dokonce o 5,8 %).

Mezi příjemci důchodů převažují ženy.

Mezi příjemci důchodů převažují ženy (60 % příjemců). Zatímco mezi příjemci starobních a sirotčích důchodů je 52–56 % žen, a mezi invalidními důchodci 48 % žen, tak mezi příjemci vdovských a vdoveckých důchodů je žen 86 %.

Graf 28 Příjemci důchodů v letech 2001 až 2011 a jejich genderová struktura v Jihočeském kraji v roce 2011

Podíl příjemců předčasných starobních důchodů se zvýšil na 28 %.

V souvislosti s prodlužujícím se věkem odchodu do důchodu, s úspornými opatřeními v zaměstnanosti a v neposlední řadě i těžkým uplatňováním na trhu práce volí občané stále častěji odchod do předčasného důchodu. Podíl příjemců předčasného důchodu se z 19 % v roce 2006 zvýšil v roce 2011 na 28 %. V porovnání s údajem za celou ČR je tento podíl sice mírně nadprůměrný, ale mezi 14 kraji šestý nejnižší.

Průměrný starobní důchod se zvyšuje, a v roce 2011 dosáhl do poloviny mzdového mediánu.

Průměrná výše důchodu se zvyšuje, v roce 2008 meziročně o 10 %, v roce 2009 o 4 %, v roce 2010 o necelé 1 % a v roce 2011 o 4 %. Trend platí jak pro průměrný důchod celkem tak i pro starobní důchod. V Jihočeském kraji tvořil v roce 2011 průměrný starobní důchod 50,7 % mzdového mediánu kraje, to je nejlepší poměr ve sledovaném období posledních 6 let.

Z dávek nemocenského pojištění klesly nemocenské a ošetřovné; dávky na pomoc v mateřství naopak vzrostly.

Výdaje na dávky nemocenského pojištění od roku 2008 klesaly, v roce 2010⁸ byly ve srovnání s rokem 2007 nižší o třetinu; snížilo se především nemocenské a ošetřovné, naopak dávky na peněžitou pomoc v mateřství rostly. Ve struktuře dávek tak došlo k posunu ve prospěch peněžité pomoci v mateřství, která v roce 2010 tvořila 27 % výdajů na nemocenské pojištění (v roce 2006 – 14 %), naopak se snížil podíl nemocenského z 83 % v roce 2006 na 71 % v roce 2010.

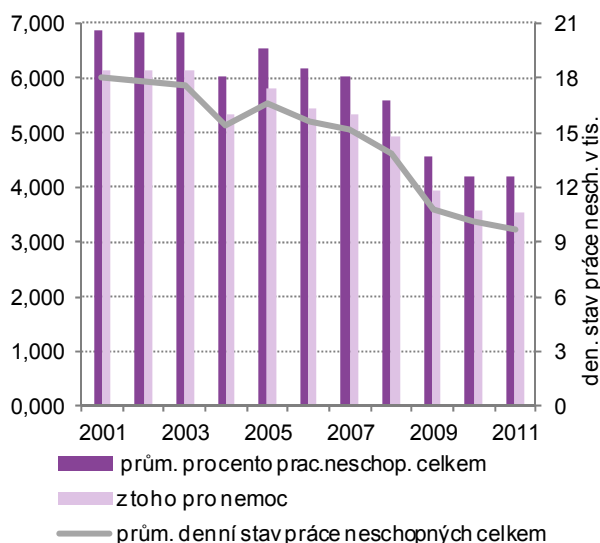
Průměrné procento pracovní neschopnosti kleslo především vlivem změn v systému nemocenského pojištění.

Počet nemocensky pojištěných osob se v letech 2008 až 2011 (s výjimkou roku 2010) snižoval, v roce 2011 představuje 230 tisíc osob. Zatímco tento vývoj do jisté míry poznamenala ekonomická recese, pak vývoj ukazatelů pracovní neschopnosti byl ovlivněn především změnami v systému nemocenského pojištění, které vstoupily v platnost k 1. 1. 2009. Průměrné procento pracovní neschopnosti, které v roce 2008 dosáhlo téměř 6 % (v letech 2000–2007 se pohybovalo mezi 6 a 7 %) kleslo na 4,6 % v roce 2009 a na 4,2 % v roce 2010 a 2011. Přesto měl Jihočeský kraj v roce 2010 a 2011 po Zlínském a Moravskoslezském kraji třetí nejvyšší procento pracovní neschopnosti (v letech 2006–2009 měl v průměru pátou nejvyšší pracovní neschopnost).

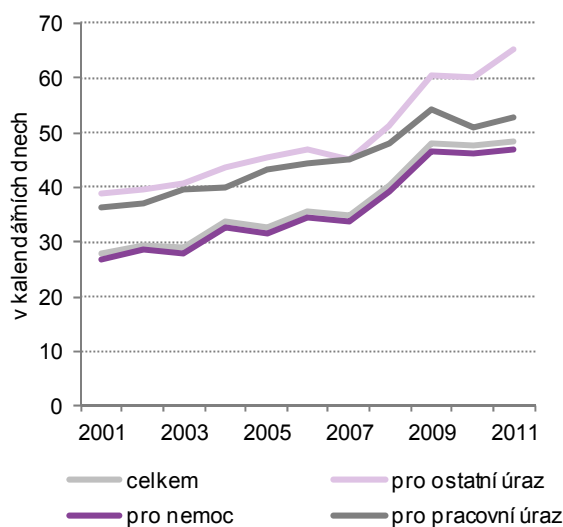
Snížil se počet případů, ale doba trvání jednoho případu se prodloužila.

Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti se v roce 2009 snížil proti roku 2008 o třetinu, v roce 2010 klesl o 5 % a v roce 2011 o dalších 7%. Na druhou stranu se však prodloužila průměrná doba trvání jednoho případu pracovní neschopnosti, a sice ze 40 dní v roce 2008 na 48 dní v roce 2011.

Graf 29 Pracovní neschopnost a denní stav práce neschopných v Jihočeském kraji

Graf 30 Průměrná doba trvání jednoho případu pracovní neschopnosti v Jihočeském kraji

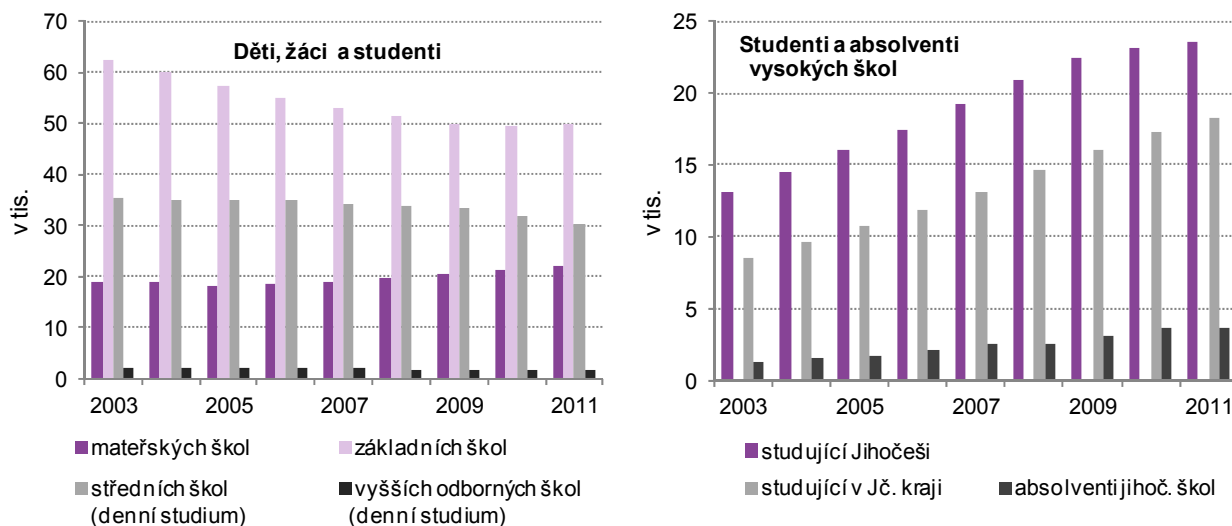

Velký rozvoj zaznamenalo vysoké školství. Počet studentů se každoročně zvyšuje.

Situace ve školství s odstupem kopíruje demografický vývoj. V současné době se zvyšují nároky na kapacity mateřských škol, základní školy se v posledních letech potýkaly s poklesem počtu žáků a relativně slabé ročníky nastupují do středních škol. V minulých letech však rozvoj zaznamenalo vysoké školství. Na vysokých školách v Jihočeském kraji studovalo v roce 2011 víc než 18 tisíc studentů, to je ve srovnání s rokem 2006 o 55 % více, zvýšil se především počet studentů v distančním studiu – téměř o 90%, počet studentů denního studia vzrostl o 42 %. Počet absolventů vzrostl za stejnou dobu o 70 %. Trvalé bydliště má v současné době v Jihočeském kraji 23 tisíc studentů, ve srovnání s rokem 2006 je to o jednu třetinu více.

⁸ Údaje roku 2011 nebyly k dispozici

Graf 31 Žáci a studenti v Jihočeském kraji

Jihočeský kraj má relativně nižší kriminalitu, okres s nejvyšší kriminalitou v kraji má nápad kriminality srovnatelný s průměrem republiky.

Jihočeský kraj patří dlouhodobě ke krajům s nižší kriminalitou. Počet zjištěných trestných činů kolísá s mírně klesajícím trendem. Mezi jihočeskými okresy má nejvyšší kriminalitu okres České Budějovice, kde bylo v letech 2006–2011 v přepočtu na tisíc obyvatel zjištěno v průměru ročně 32 trestných činů, to je shodně s průměrem za celou ČR. Nejnižší kriminalitu mají v kraji okresy Jindřichův Hradec a Tábor – ve sledovaném období roční průměr 18,4 zjištěných trestných činů na tisíc obyvatel je řadí na konec první dvacítky okresů s nejnižší kriminalitou.